

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΙΑ - ΙΠΑ

[Στο Εργαστήρι μας]

6η συνάντηση

«Η εικονογράφηση και η διακόσμηση

στα χειρόγραφα, στα αρχεία και στα βιβλία»

Το απόγευμα της Δευτέρας, 12 Μαΐου 2025, πραγματοποιήθηκε η έκτη συνάντηση του κύκλου *Στο Εργαστήρι μας*, που διοργανώνουν η Βιβλιοθήκη Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου και το Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του ΜΙΕΤ.

Θέμα της συνάντησης ήταν η εικονογράφηση και η διακόσμηση στα χειρόγραφα, στα αρχεία και στα βιβλία.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΙΕΤ

ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΑΣ

**Η εικονογράφηση και η διακόσμηση
στα χειρόγραφα, στα αρχεία και στα βιβλία**

Δευτέρα 12 Μαΐου 2025, 18:00

Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο ΜΙΕΤ
Π. Σκουφέ 3, Αθήνα (πλατεία Αγ.Ειρήνης)

Η ιστορικός τέχνης Δρ. Μαρίνα Τουμπουρή με την εισήγησή της «**Διακόσμηση και εικονογράφηση βυζαντινών χειρογράφων**» διερεύνησε τη διακόσμηση και την εικονογράφηση των βυζαντινών χειρογράφων, με βάση επιλεγμένα παραδείγματα ιερών και κοσμικών κειμένων. Εστίασε στις μορφές, τους τύπους και την εξέλιξη των εικονογραφικών πρακτικών με στόχο να αναδειχθεί ο διαχρονικός ρόλος της εικόνας στη διαμόρφωση του νοήματος και της πρόσληψης του κειμένου, καθώς και η λειτουργία των χειρογράφων ως φορέων πολιτισμικής παραγωγής.

Ο ιστορικός και φιλόλογος **Γιάννης Κόκκωνας** με την ομιλία του «*Cum iconibus... Ολίγα περί εικονογραφήσεως των εντύπων ευρωπαϊκών βιβλίων της προβιομηχανικής εποχής*» έκανε μια σύντομη επισκόπηση της προϊστορίας και της ιστορίας της εικονογράφησης των βιβλίων στην Ευρώπη από τα μέσα του 15ου ως τις αρχές του 19ου αιώνα, με αναφορά στις τεχνικές δημιουργίας των εκτυπωτικών επιφανειών και στις αντίστοιχες τεχνικές εκτύπωσης των εικόνων, και με επιλεκτική παρουσίαση παραδειγμάτων από βιβλία ξεχωριστά λόγω της εικονογράφησής τους.

Ο ιστορικός-αρχειονόμος **Γιώργος Κουμαρίδης**, συνάδελφος από το ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ στη Θεσσαλονίκη, παρουσίασε αρχεία καλλιτεχνών που ασχολήθηκαν με την εικονογράφιση, αρχεία ανθρώπων που εργάστηκαν στην καλλιτεχνική επιμέλεια εντύπων, αρχεία εκδοτών και αρχεία επιχειρήσεων με την εισήγησή του «**Εικονογράφιση στα αρχεία του ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ**». Την παρουσίαση πραγματοποίησε η Μαρία Κοκολογιάννη εκ μέρους του συναδέλφου.

Στη συνέχεια η ιστορικός τέχνης και καλλιτεχνική Διευθύντρια στο Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου, **Ειρήνη Οράτη** με την εισήγηση «**Η εικονογράφιση των αναγνωστικών 1860-1956**» αναφέρθηκε στα σημαντικότερα από πλευράς εικονογράφησης αλφαβητάρια και αναγνωστικά που προέκυψαν στη διάρκεια ενός αιώνα και πώς διαμορφώθηκε η εικόνα δίπλα στη λέξη, μέσα από το έργο ζωγράφων και χαρακτών, εστιάζοντας σε δύο παραδείγματα, το *Αλφαβητάρι με τον Ήλιο* (εικονογράφιση Κ. Μαλέα, 1919) και στο *Αλφαβητάριο Τα καλά παιδιά* (εικονογράφιση Κ. Γραμματόπουλου, 1949).

Ακολούθησε η εισήγηση της εικονογράφου **Εύης Τσακνιά**, «**Εικονογράφιση, μια παράλληλη αφήγηση**», η οποία αναφέρθηκε στα πολλά και διαφορετικά είδη εικονογράφησης. Επίσης, μας μίλησε για το ρόλο της εικονογράφησης στα λογοτεχνικά κείμενα και πώς αυτή επηρεάζεται από την εκάστοτε κοινωνική και πολιτική κατάσταση καθώς και πώς αποτελεί συχνά μια παράλληλη αφήγηση, ένα δεύτερο βιβλίο μέσα στο βιβλίο.

Η εικονογράφος **Τρις Σαμαρτζή** με την εισήγησή της «**Ο δημιουργός πίσω από τις εικόνες**» ξεφύλλισε τις σελίδες της πορείας της στην εικονογράφιση παιδικών βιβλίων

και μοιράστηκε με το κοινό το ξεκίνημά της, τους δημιουργούς που την ενέπνευσαν, τον τρόπο που διαμόρφωσε το προσωπικό της ύφος, τις δουλειές που την καθόρισαν, τι έχει αλλάξει στην εικονογράφηση μετά από 21 χρόνια δουλειάς και πώς αυτό την έχει επηρεάσει.

Τέλος, η εικονογράφος **Χρύσα Σπυρίδωνος** με την ομιλία της «**Ζωγραφίζοντας τις Λέξεις**» παρουσίασε την τέχνη της εικονογράφησης παιδικών βιβλίων μέσα από τις προσωπικές εμπειρίες, προκλήσεις και δημιουργικές στιγμές, ξεκινώντας από τα πρώτα σκίτσα σε σχολικά τετράδια μέχρι τις σελίδες ενός παιδικού βιβλίου. Όσα την ενέπνευσαν στα πρώτα της βήματα και όσα την εμπνέουν σήμερα 15 χρόνια μετά. Οι δημιουργικές φάσεις του έργου, η συνεργασία με συγγραφείς και εκδοτικούς οίκους. Οι προκλήσεις και οι δυσκολίες συνάντησε.

Ακολούθησε παρουσίαση υλικού από τις συλλογές της Βιβλιοθήκης ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ και του ΙΠΑ/ΜΙΕΤ καθώς και υλικού που έφεραν οι ομιλητές και οι ομιλήτριες από τις προσωπικές τους συλλογές.

Το καλωσόρισμα έκανε ο υπεύθυνος του ΙΠΑ, Σταύρος Γριμάνης και την εκδήλωση συντόνισε ο βιβλιοθηκονόμος Παναγιώτης Τουρλής. Τη γενικότερη φροντίδα του

χώρου και την υποδοχή του κοινού ανέλαβαν η Μαρία Κοκολογιάννη, Χριστίνα Κόσσυβα και Μαρία Αρβανιτάκη.

Η Βιβλιοθήκη ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ και το ΙΠΑ/ΜΙΕΤ ευχαριστούν θερμά το κοινό για την παρουσία του καθώς και τους ομιλητές και τις ομιλήτριες που δέχτηκαν να συμμετέχουν στην εκδήλωση με τις ενδιαφέρουσες ομιλίες και εισηγήσεις τους.